

strijo, začeti z drugimi posvetnimi silami borbo za ohranitev Avstije in nemara poskusiti restavracijo katoliške monarhije, ki bi naj obsegala Avstrijo in Ogrsko po žezlom Habsburžanov. Taka dualistična država bi bila dovolj močan branik proti luteranstvu, husizmu in pravoslavlju. Težko se je ubraniti domnevi, da bi Dollfluß na Dunaju in Gömbös v Budimpešti ne vedela za te smernice vatikanske politike. Čudno naključje pa je hotelo, da se vatikanska in Mussolinijeva politika v Podonavju trenutno krijeta. Vatikan in Mussolini, oba iz različnih nagibov odklanjata priključitev, se z ramo ob rami borita za ohranitev avstrijske republike in se strinjata celo v snovanju nove državne tvorbe, ki naj bi bila zelo podobna ranjki Avstriji v miniaturi.

* * *

Kaj tedaj? Italija se z vsemi svojimi zaveznicami v srednji Evropi in na Balkanu bori proti priključitvi in za ohranitev samostojne Avstrije; proti priključitvi se borita tudi Mala zveza in Vatikan, z eno besedo: vse nasledstvene države, Avstrija sama, Ogrska in Italija. Jasno pa je na prvi pogled, da je ta gigantska borba proti nemškemu imperializmu, ki si ga je težko misliti brez Avstrije, le negativnega, defenzivnega značaja. Če naj Avstrija ostane samostojna, tedaj je treba korenito in temeljito spremeniti obraz Podonavja. Položaj, ki so ga ustvarile mirovne pogodbe v Podonavju, je že iz zgolj ekonomskih nuj danes ta dan nemogoč, ne glede na to, da Avstrija ne bo mogla večno živeti od samih posojil. Zato bi z borbo za samostojno Avstrijo morala iti z roko v roki pozitivna rekonstrukcija in vsaj gospodarska preosnova Podonavja. In prav glede pozitivne preosnove Podonavja se pokaže čuden razdor med Italijo na eni in med Malo zvezo na drugi strani. Edina Italija ima namreč izdelan in dobro premišljen načrt za organizacijo Podonavja, program in načrt seveda, ki godi njenim imperialističnim ciljem, a pozitiven program vendarle. Mala zveza je vse doslej opravljala le negativno delo na dveh frontah: bori se proti Anschlussu, a bori se tudi proti italijanski zamisli ureditve Podonavja, kar dela borbo za Avstrijo še zapletenejšo in nevarnejšo. Mala zveza pa še do danes ni prišla s svojim lastnim, dobro premišljenim in velikopoteznim načrtom, ki bi njej v prid uredil razmere v Podonavju. Mala zveza je vse do danes negativna obrambna, a v ničemer konstruktivna sila in v tem je njena velika slabost. Ta slabost je toliko večja, ker je znano, da ima Mussolinijeva Italija velike ambicije; Italija natanko čuti, da se Evropa danes reorganizira; zakaj bi je neki ne organizirala Italija? V Italiji boste vedno češče slišali ali brali geslo: Bodoča Evropa — prestolnica Rim! In vsa znamenja pričajo, da hoče Mussolini zasesti prvo mesto na diplomatskem torišču, da bi se okoli njegovega zunanjega urada sukala vsa ostala evropska zunanja ministrstva, ker bi le iz njega prihajali vsi stvariteljski evropski pokreti. Dokler se bo Mala zveza krčevito in z naporom vseh svojih sil le branila, dokler bo Mala zveza le ohlapna defenzivna organizacija, ne pa tvorna sila, ki sama politično oblikuje, dotlej bo Italija vedno v premoči, ker se večno ne da braniti nečesa, kar kriči po reorganizaciji. S. L e b e n.

Prevodna literatura

Leonhard Frank: *Karl in Ana*. Prevedel Mile Klopčič. Ljubljana. Založba „Priatelj“. 1933. 102 str.

Poleg glavne povesti, po kateri ima — po francoskem vzorcu — knjiga svoj naslov, obsega slovenski prevod še dve krajši noveli, „Most usode“, torej za eno več, ko jih ima nemška predloga, ki je meni na razpolago (Berlin, Propyläen-Verlag, 1926, 175 str.) Svojevrstni način Frankovega pisanja, ki bolj naznačuje ko

opisuje, bolj operira z abstraktnimi simboli ko s konkretnimi dejstvi, povrh pa še jezik današnje nemške literature, nervozen in sordiniran, vse to je prevajavcu delalo nemale težave, ki se jim ni vedno znal uspešno ubraniti.

Zdi se, da je Klopčiča pri prevajanju teh del oviralo dvojje: njegova lirična natura, ki je v svoji prikupni preprostosti sicer začutila finese Frankovega dela, pa jih ni mogla prenesti v adekvatno slovensko prozo, v nemali meri pa tudi premajhna pazljivost na posebnosti Frankovega jezika, ki je zakrivila, da je prevajalcu marsikatera situacija ostala nejasna in je vsled tega v prevodu napačno podana. Na zunaj se najbolj vidno kaže prevajavčevo primitivno razmerje do izvirnika v dejstvu, kako suženjsko se drži nemške predloge, čeprav ustvari s tem večkrat tekst, ki je Slovencu nejasen, včasih celo neumljiv. Tako mu je „Muttermal“ kratkomalo „materino znamenje“, kar razume pošten Slovenec samo, če si besedo prevede nazaj v nemščino! „Erhabene Zahlen“ so mu „slovesne“, ne pa „privzdignjene, debele pridvižne, mastne“ številke (str. 13), „zwei Treppen“ prevede „z dvojje stopnic“, nam., „drugo nadstropje“, „bei flüchtigem Erblicken“ mu je (21) „ob mimobežnem zagledanju“, „im Gefühle dieser Erleichterung“ (22) „v čustvu te olajšave“, „bewahrte die naturhafte Unschuld des Unbekleidetseins“ sloveni (36) „je ohranilo naravno nedolžnost golote“, „in diesem Glück der Sicherheit“ (39) „v tej sreči gotovosti“, „todernst“ mu je (22) „smrtno resen“ (prav bi bilo „mrk, mračen“), „Fensterausschnitt“ mu je „okenski izrez“ (56, prav bi bilo „okvir, odprtina okna“), „die Belebtheit der Strasse“ mu je (25) „cestna živahnost“ itd. Vse to so primeri suženjskega prevajanja nemških abstraktov, kjer bi morali v slovenščini govoriti konkretno, nazorno. Tako pa dobimo prevode, ki so v slovenščini naravnost neumljivi (61): „Ko jo je prižemal nase, je nastala pod lede- nostjo žareča točka osrečitve“ za nemško „Da entstand, wie er sie an sich hielt, unter der Eisigkeit ein glühender Punkt der Beglückung“. Takele stavke prevajati seveda ni lahka stvar, vesten prevajavec pa se takim težavam vendar ne sme izmuzniti na tako primitiven način. Premagal jih bo lahko samo tedaj, če bo v njem venomer zvenelo in pelo vse delo z vsemi svojimi akordi, nikdar pa, če se bo kakor slepec tipaje lovil od besede do besede.

Včasih pove prevod kaj drugega ko stoji v izvirniku. Frankov „sauber“ ni „brhka“, ampak „snažna, čista“ (13), „auszuweichen“ tukaj (16) ne pomeni „ogniti se“, kar je za situacijo preslabo, ampak „izviti se“, „unversehens“, ni „nevedoma“ (57), ampak „nepričakovano“, „als trüge sie Blumen“ ne pomeni „kakor da nosi cvetje“ (21), ampak „kakor da je vpletena“, Ana ni bil „drugačen“, ampak „drug“ človek, ko je drugo jutro šla po stopnicah (25), „eine winzige Alte“ ni „pritlikava“, ampak „drobna, drobcena starica“, „überführen“ ni „prepričati“ (36), ampak „postaviti na laž“, ženski „Mantel“ ni „suknja“, „levkoje“ so naši „fajglji“. Primerno „gleich denen nervösrassiger Frauen, die das Resultat von Zucht und Inzucht sind“, je izpustil, ker mu je menda „Inzucht“ delala težave, in enako oklestil stavek „Karl zog herzhaft die Gürtelhose höher, als er nach rückwärts schritt“, ker mogoče ni prav vedel, kaj pomeni v tej situaciji „nach rückwärts“. Ker ni razumel situacije med prijateljicama, ki markirata telefoniranje (23), je napisal „Almin zvonec je preglasil vojaško godbo“, čeprav je ravno narobe res, in mehanično iz nemščine prepisal v slovenščino nemogočo „Svidenje!“ „Voz čaka spodaj“ (68) izhaja iz napačno razumljenega „Der Wagen warte (ne „wartet“!) unten“.

Dva stavka sta vredna večje pozornosti in temeljitejšega pretresa. „Otrok je ležal v košari“ (69) pravi prevod, izvirnik pa „Ein Kind lag im Waschkorb“. Klopčič govori o otroku, kakor da ga že poznamo, izvirnik bi v tem slučaju imel „Das Kind“. Prevesti je treba: „V jerbasu za perilo je ležal otrok“, ker lahko samo

na ta način izrazimo „ein Kind“. — „Najbolje, da ga pomakneva k steni“, pravi v prevodu Ana (18), toda v taki situaciji bi nobena Slovenka ne rabila dvojine, ker bi se ji zdela preveč intimna.

Sicer je z navedenimi primeri že dovolj jasno označen jezik prevajavca, vendar pa naj sledi še par opazk, da ga še bolj označimo. Če pišemo „našobi“ (20), ne moremo par vrst pozneje govoriti o „našobanih ustih“, ampak „o našobljenih“. (Ta primer menda ni tiskovna napaka; mnogo je namreč slučajev, v katerih ni jasno, kdo se je mogoče zmotil, pisec ali stavec). „Pri Kipp & Gräf“ (24) je ravno tako slovensko kakor bi bilo „Pri Zalta & Žilič“! „Silueta“ (56) je, če ni tiskovna napaka, prav nepotrebna korektnost. Čudna zveza je „zelo naglušna“ (70) za onega, ki mu je „nagluh, naglušen“ enako „nekoliko gluh“. „Veke“ nam. „veka“ piše prevajavec pod vplivom onih štajerskih narečij, ki spreminjajo nekatere neutra v feminina. S tem, da je v odstavku „Potem je prišla solnčna cesta..., svobodno dviga kvišku“ (25) spremenil opisujoči sedanjik v perfekt, je temu odstavku vzel mnogo njegove izrazitosti in učinkovitosti. Sploh kaže jezik prevoda, da Klopčič svojevrstnemu stilu Franka ni bil kos; to lahko na številnih trdotah opazi celo oni, ki prevoda ne primerja z izvirnikom.

J. A. Glonar

Izza mejâ

Slovenska delavska mladina v USA in njeno glasilo

Slovenski živelj, ki se je izselil s trebuhom za kruhom pred vojno in potem v povojnih letih v razne evropske in prekomorske države, menda nikjer ne nadaljuje svojega političnega in kulturnega življenja v tako obilni meri kakor v Združenih državah Sev. Amerike (USA). Tu se naši izseljenci udeležujejo v vseh panogah javnega življenja, dosegajo vsa mogoča mesta v poklicnem, korporacijskem in samoupravnem življenju in njihovo društveno življenje je nad vse živahno. Kdor bi hotel o tem dvomiti, naj si samo ogleda seznam slovenskih kulturnih društev in njihovega delovanja, ki ga je sestavil v letošnjem Ameriškem družinskem koledarju za 1933 Frank Zaitz iz Chicaga, Ill., in ki obsega celih 38 strani osmerke. Ogromno je delo, ki so ga izvršila ta večinoma delavska kulturna društva v USA brez vsake podpore one stare domovine, ki je čakala vedno samo na njihove dolarje, dala pa ni svojim rojakom razen redkih priložnostnih fraz ničesar. In kar jim je dala, jim je navadno dvojno ali trojno zaračunala. Poglejmo kulturno življenje po množini slovenskih delavskih in narodnih domov, ki so jih postavili naši rojaki! Tudi o njih je v imenovanem koledarju za 1931 seznam Franka Zaitza. In časopise naših rojakov! Pri vsej tej strašni krizi, ki jo doživljajo ameriški Slovenci z vsemi drugimi Američani vred, imamo še danes v USA 5 slovenskih dnevnikov, ozir. listov, ki izhajajo petkrat na teden, 5 tednikov, 1 štirinajstdnevnik in 5 mesečnikov. Skupaj torej 16 listov. In še nekaj koledarjev itd. po vrhu. Pa njihove podporne organizacije! Koliko dela, koliko samopomočnega in vzajemno podpornega duha so pokazali naši „Amerikanci“ v vseh panogah svojega organizacijskega in socialnega udejstvovanja! Ob vsem tem pa bijejo sredi ameriškega morja boj za svoj narodnostni in v zadnjih letih predvsem za svoj socialni in materijelni obstoj.

Meje v USA so zaprte. Dotoka novih svežih slovenskih sil že nekaj let ni več. Dotok ni dovoljen in tako se naša organizacija v USA ne oplaja s svežimi